

Příloha k protokolu o SZZ č.
FF JU v Čes. Buděj.

Vysoká škola:
Ústav bohemistiky FF JU

Katedra:
Ph.D.

21. srpna 2019
Datum odevzdání posudku:

Bc. Alžběta Lafatová
Diplomant:
uČJL-uFJ

Aprobace:

Recenzent * / doc. Mgr. Petr Bubeníček,

diplomové práce
Vedoucí_*/
prof. PhDr. Dalibor Tureček, DSc.
.....

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Inscenace a adaptace Tylova Strakonického dudáka (1918-2017)

.....
název

viz příloha

velmi dobře

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

doc. Mgr. Petr Bubeníček, Ph.D.

.....
podpis vedoucího/recenzenta diplomové práce

Čes. Budějovicích 21. srpna 2019
V dne

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

Posudek magisterské diplomové práce *Inscenace a adaptace Tylova Strakonického dudáka (1918–2017)*

Magisterská práce Alžběty Lafatové *Inscenace a adaptace Tylova Strakonického dudáka (1918–2017)* začíná jasně zformulovanou otázkou: jak přistupovali filmoví a divadelní režiséři k Tylově dramatické báčorce *Strakonický dudák* (1847), kterou opakovaně převáděli na filmové plátno či realizovali v podobě divadelní inscenace? Za metodologické východisko si autorka zvolila mimo jiné i tradičnější přístup tzv. „adaptation studies“, který staví spíše na rozdílech mezi médii, než na podobnostech a vzájemných vazbách. Nutno dodat, že tento přístup je i nadále aktuální a má blízko k intermediálním studiím (srov. práce Larse Elleströma). Alžběta Lafatová ovšem nepostoupila v těchto úvahách dál, nenašla si cestu k novějšímu myšlení o literatuře ve filmu, které nachází inspiraci v intertextových studiích a chápe adaptaci jako palimpsest. Domnívám se, že autorce by obzvláště prospěla četba knihy Lindy Hutcheonové *The Theory of Adaptation (Teória adaptácie, 2012)*, v níž vlivná teoretička překračuje hranice mezi médii a zabývá se různými formami adaptace.

Jádrem posuzované práce ovšem není rozebírat poznatky adaptačních studií, aplikovat je na zkoumaná díla, ale pracovat s materiálem a četnými zdroji. Ve třetí kapitole autorka interpretuje zvolené dílo, přičemž se obrací ke starším i novějším výkladům Tylova textu (Otruba, Kačer, Tureček, Haman ad.). Vznik báčorky zasazuje do dobového kontextu, připomíná inspiraci lidovou slovesností či kouzelnými hrami vídeňského divadla, rozebírá motivickou výbavu díla, postavy a jejich motivace, dějovou strukturu i etický rozměr díla. Tím si připravila půdu pro srovnávání pretextu s novými texty a odlišnými způsoby inscenování. Následuje kapitola věnovaná rozboru filmové adaptace Svatopluka Innemanna z roku 1937, v níž autorka dospívá k závěru, že scenáristé směřovali pozornost k sociálním otázkám. Při výkladu filmu Karla Steklého z roku 1957 autorka pracuje se známým pojmem „věrnosti“ původnímu textu a trefně ukazuje, že přes všechnu pietnost nakonec Steklý učinil jeden zásadní posun: namísto tématu bloudícího rozervance dal přednost tématu věrné lásky, díky čemuž pak mohl divák: „rozpoznat snadno čitelné a srozumitelné charaktery. [...] Dorotka představovala pevnou a uvědomělou dívku, jež navrátila

Švandu do jeho rodného venkovského prostředí a společenství.“ (43) Přes nespornou snahu o pečlivou interpretaci témat a fikčních postav i reflexi dobové kritiky je zřejmé, že autorka není dostatečně obeznámena s výkladem média pohyblivých obrazů. Knihu Jamese Monaca *Jak číst film* by jistě bylo dobré doplnit studiem dalších publikací, např. *Umění filmu* Davida Bordwella a Kristin Thompsonové (2011), *Rozboru filmu* Radomíra Kokeše (2015) ad.

V dalších kapitolách, které jsou zpracovány velmi pečlivě a detailně, jsou pojednány divadelní inscenace Tylova díla. Ty nelze – alespoň v první části sledovaného období – oddělit od působení Zdeňka Nejedlého, resp. od jeho koncepcí divadla a umění obecně. Nabízí se tedy trefná otázka: jak hrát Strakonického dudáka v odlišných časech a na různých místech? Co vše lze modifikovat, co naopak ponechat? Autorka mimo jiné ukazuje, jak výrazně se odchýlili např. autoři inscenace z roku 2005 (Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě), neboť kulisami učinili cirkusovou manéž, zásadně proměnili charakterizaci postav, z divých žen učinili „divné ženy“ a do díla vložili mezilidské problémy, které dnes pocítujeme jako aktuální.

Přes metodologické výtky hodnotím práci jako velmi zdařilou. Autorka na konkrétních případech ukazuje, že adaptátoři jsou především interpreti zdrojových děl, čtou je v situacích, v nichž se sami nacházejí. Významy obsažené v textech převáděných někdy i přes hranice médií aktualizují – ať již se přitom podřizují dobovým ideologickým normám, nebo se pokoušejí přiblížit některé problémy a jevy současnému publiku. Lze konstatovat, že se autorka ve své „interpretační praxi“ vlastně přiblížila k tomu, co z mého pohledu chybělo v teoretické kapitole – onomu pojetí adaptace jako palimpsestu, prosvítání starších textů v textech nových.

Práci hodnotím celkovou známkou **velmi dobře** a doporučuji ji k obhajobě.

doc. Mgr. Petr Bubeníček, Ph.D. (FF MU, Brno)

V Brně 21. srpna 2019